VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE
Stomatologická klinika | U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2 | IČ: 00064165, tel.: 224 961 111

Informace pro pacienty | IP-STOM-021 | strana 1 z 1 | verze 1
Zpracoval: MUDr. Hana Tycová | Schválil: prof. MUDr. René Foltán, Ph.D., dne 13. 12. 2019
Edukační materiál

POUČENÍ PŘED CHIRURGICKÝM ROZŠÍŘENÍM (EXPANZÍ) HORNÍ ČELISTI

Aparát Hyrax je určen k rozšíření horní čelisti. Důsledkem zúžené horní čelisti může být zkřížený skus, vysoká klenba patra, omezené nosní dýchání, vychylování dolní čelisti ve skusu a později též její asymetrický růst. Často také dochází k omezení růstu dolní čelisti, předkusu horních řezáků a neestetickému profilu obličeje.
Zúžený horní zubní oblouk se někdy spojuje s malým rozměrem horní čelisti. Dolní čelist pak přesahuje ve všech rozměrech (tzv. podkus - pseudoprogenie).
Další komplikací bývá obvykle nedostatek místa pro zuby se stěsnáním řezáků a poruchami růstu a postavení špičáků.
Hyrax je přístroj, který dokáže rychle a spolehlivě, bez větší zátěže pacienta, rozšířit horní oblouk a tím podpořit růst okolních tkání. Je pevně uchycen na zubech a po ukončení léčby se snímá bez jejich poškození.
Pokud se nasadí před dokončením růstu (okolo 16 let), kdy ještě není patrový kostní šev srostlý, je roztažení čelisti velmi jednoduché. Problémy nastávají v pozdějším věku, kdy Hyrax není schopný srostlý šev roztáhnout, a je nutné ho chirurgicky nařízнout.
Tato operace se nazývá **chirurgicky asistovaná rychlá maxilární expanze** (SARME). Při ní chirurg z řezu na vnitřní straně horního rtu povolí kostní spojení na patře a nad kořeny horních zubů. Výkon trvá asi 40 minut a provádí se v celkové anestezii. Pobyt v nemocnici trvá asi 4 dny. Pooperační obtíže jsou minimální, a to především menší otok tváří a někdy i občasné krvácení z nosu.

Návod k použití přístroje Hyrax:

1. Šroubem se začíná otáčet sedmý den po operaci.
2. Pacient otáčí šroubem 4 x denně po dobu, kterou určí lékař - ortodontista.
3. Pacient nesmí po dobu léčby jíst velmi tvrdou a lepivou potravu.
4. Je nutná zvýšená ústní hygiena pod šroubem a v okolí pryskyřičné části aparátu.
5. Kromě pravidelného čištění zubů je vhodné střídavě vyplachovat ústa ústní vodou s dezinfekční přísadou (např. CORSODYL) a s obsahem fluoru nebo čištění zubů fluoridovými přípravky (např. ELMEX gel).
6. Po určité době léčby vznikne mezera mezi řezáky. Tato mezera je přechodná a uzavře se sama nebo v průběhu další léčby.
7. Pacient se neprodleně dostaví k ošetření při uvolnění aparátu, poškození nebo ostré bolesti.
8. Kontroly jsou nutné minimálně jednou týdně v době otáčení šroubu. V době stabilizace dosaženého výsledku jednou za 4 až 6 týdnů.
9. Pokud se pacient nemůže dostavit ke kontrole, přestane otáčet šroubem v den plánované kontroly. Je nutné dohodnout si jiný termín a oznámit, že se jedná o léčbu Hyraxem.
10. Po sejmutí přístroje Hyrax následuje vlastní léčba snímacím nebo pevným aparátem (rovnátkem), který udržuje dosažený výsledek léčby nebo připravuje skus na budoucí korekční operaci.
11. Potíže s mluvením a kousáním jsou pouze v prvních dnech léčby. Při dobré spolupráci se dají překonat.